

A legjobb szer a bőrnek fentartására és puhítására, czipő, lószerszámok stb.

orosz bőr-olaj.

Ez az olaj mindenekelőtt zamata által tűnik ki, úgy, hogy oly czipőkkel, melyeken ez alkalmaztatott, a salóban is meg lehet jelenni. Ez az olaj által a bőr a levegő, melegség és nedvesség behatásai ellen megóvódik; időközönként ezzel bekenve, a bőr bárszonsimasággal bír, viamentes és felelet ruganyossá lesz. A lábzsádás nem hat többé kártékonyan a bőrre, puha és sima marad, és sokkal tovább tart. A bőr-olaj alkalmazása után, a bőr mindenkor fényesíthetik s ezáltal szép, tartós fényt nyer.

Egy üveg ára 1 és 2 frt., valamint pléhpalackokban 5 és 10 fontjával.

Éremmel kitüntetett cs. kir. kiz. szabád. Osztr.-Magyarors. nézve.

Átalános salon zsirfénymáz uri és hölgyeczipőkre, valamint lószerszámokra.

Az alulírottak sikerült kitalálni czipőmázát feltalálása, midlalt a czipők fényesítése feleslegessé vált. Csúpnán esetrel kell a mázt a használati utasítás szerint alkalmazni, és néhány percz múlva mély feketében fénylenek a czipők, mert a máz azonnal megszárad. A bőr ezáltal nem szenved, sőt puha és simává válik, nem török és vízmentessé lesz, mi hasonló találmányoknál eddig nem fordult elő.

Üvegekben 1, 2 és 3 forintért küldi szét a gyári főraktár

Gronár János utódjaitól

Bécsben, Kohlmarkt 5. sz. A „Daum“ kávéház átellenében az udvarban balra.

Valódi 30 éves szeremi zarda-szilvium

nagy pezsgőpalackokban ára 1 ft. 20 kr., pintpalackokban 2 ft. Megrendelések vaspályán vagy postával, melyek utánvéttel elküldetnek, csomagolás- és ládátért egy üvegnél 20 kr., 2 üvegnél 30 kr., 6 üvegnél 50 kr. számítatunk. 12 üvegnél csomagolás nem számítatik. Kapható Éder I., kir. magy. lőpor-árudában Budapest, kalap-utca 8. szám, a harmadik utca a városház mögött jobbra.

Rendkívüli!

jutányos áron kaphatók gyönyörű selyem és ruhakelmék

DÉTSCHY és WEISSBERGER

női divatrua üzletében Budapest, bécsi-utca 2/a sz.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. Megrendelések gyorsan és pontosan eszköztetnek. 352 (15-25)

5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. N. N. Budapest, József-tér 11. sz.

Tanítás és csomagolás ingyen. Ügyesintésként kapható részletfizetésre is.

5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. N. N. Budapest, József-tér 11. sz.

Tanítás és csomagolás ingyen. Ügyesintésként kapható részletfizetésre is.

5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. N. N. Budapest, József-tér 11. sz.

Tanítás és csomagolás ingyen. Ügyesintésként kapható részletfizetésre is.

5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. N. N. Budapest, József-tér 11. sz.

Tanítás és csomagolás ingyen. Ügyesintésként kapható részletfizetésre is.

5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. N. N. Budapest, József-tér 11. sz.

Tanítás és csomagolás ingyen. Ügyesintésként kapható részletfizetésre is.

Legújabb nyermény-lajstrom

1874-1875-dik évre.

Ingyen!

küldi szét bérmentes tudakozódásokra Orlicse R., mennyiségiani tanár ur (Berlinben, Wilhelmstrasse 125.) felvilágosítással együtt tudományosnak elismert, egy a mennyiségiani tekintélyek által elismerő iratokkal hitelesített, és mint ismerve, általános szerencsének bizonyult lottojátek utasításait. 428 (1)

*) Ily tudakozás annál is inkább ajánlható, úgy lapunkban is már többször közhírré tett közzémet és elismerő iratok miatt, valamint azért is, mert a lotto felfüggesztése ugyanis már küszöbön áll.

Legújabb nyermény-lajstrom.

Zeneszerek

2 egész 200 darabot játszó szék-repők, 4 egész 200 darabot játszó szék-repők, mandula, dob, barhangjáték, kézi csörgő, égi hangok stb. hangszerekkel.

Zeneszelenczék

2 egész 16 darabot játszó szék-repők, szivar-állványok, helyi házakak, fénykép-albumok, írószerek, keznyu-szárók, nyek, levélhárók, szivartások, búrtató- és gruffszelenczék, íróasztalok, puha- és szőnyegszőnyeg, pénztárcák, székák, stb. mindegyikre 401 (6-6)

Heller J. H. Bernben (Helvétia). Árjegyzékek ingyen s bérmentve. Csak az kap Heller-féle műveket, ki közzévetni akarja megrendelését. Legnagyobb raktár a faragott faműveknél.

A Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. szám) megjelentek és minden könyvtárban kaphatók:

Uj honvédnaptár 1875. évre

(együttal katonai naptár) a magyar nép számára.

Szerkeszti ÁLDOR IMRE. (Számos képpel.)

Nyolczadik évfolyam. Ára füzve 60 kr.

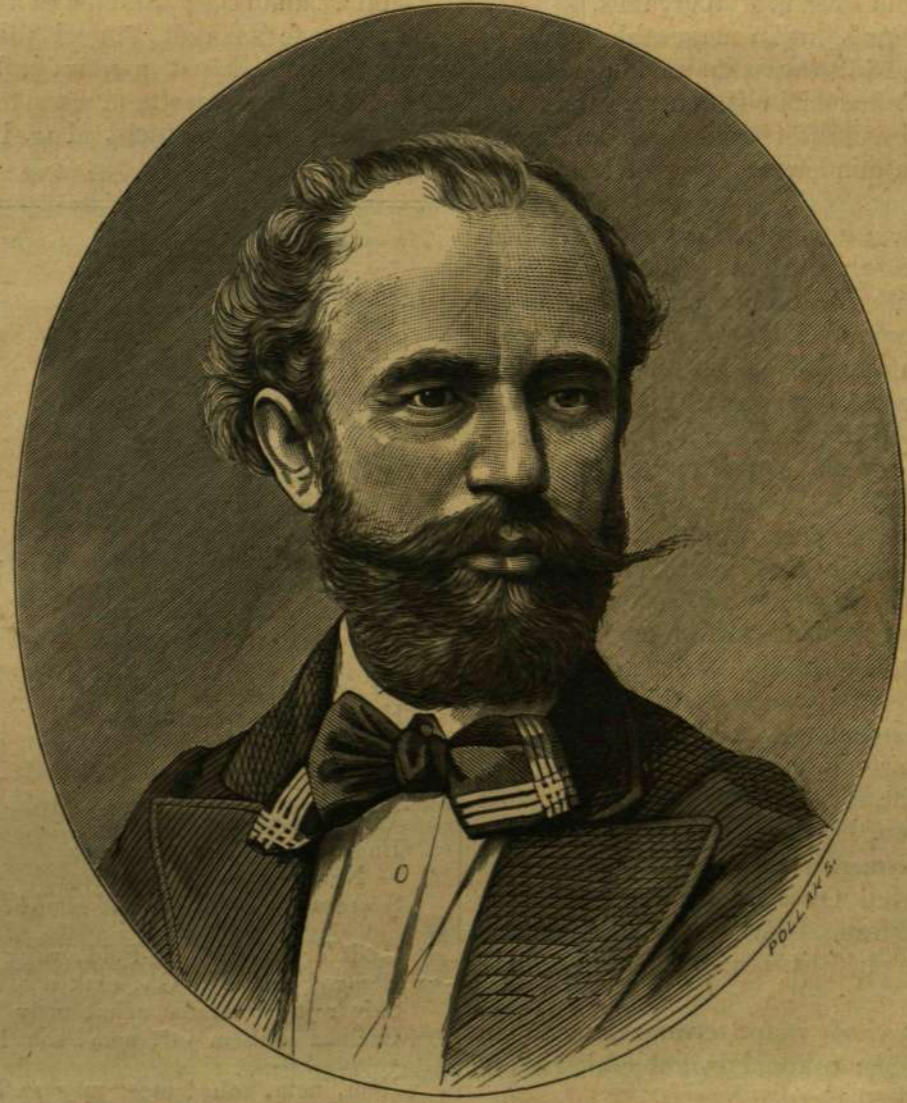
Budapest, december 6-án 1874.

49-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csúpnán Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csúpnán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. XXI. évfolyam.

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy órázr hasábonzott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 15 krajczár; többszöri ígtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmények elfogad Bécsben: Haasenstejn és Vogler Wallischgasse Nr. 10, Mosse R. Sellenstrasse Nr. 2 és Oppelk A. Wollzeile Nr. 22.

MÉSZÖLY GÉZA. Ritka tehetség ritka szerencsével párosult ama fiatal művész hazánkfában, ki alig néhány évi művészi pályá után általános elismerésre tett szert, kibn egyuttal egyik legmagyarabb tájfestésünket mutatjuk be olvasóinknak, arczképével, rövid életrajzával s egyik műve sikertült másolatával. Mészöly Géza a modern szemléti fiatal nemzedék tagja. Életének hosszabbik fele még hátra van; de mindjárt akadémiái tanulmányainak befejezése után föl kezdett tűnni, művészi fejlődése szokatlanul sebes volt, s rövid néhány év óta az ő neve is már a népszertiek közé tartozik, nemcsak itthon, hanem jó messze hazánk túl is. Közkeveltségének s azon tágkörű elismerésnek, melyben művei részülnék, nem is annyira titkát, mint inkább egyszerű magyarázatát a fiatal művész két sajátágában találjuk föl. Egyrészt azon érdemében, hogy a legjobb értelemben vett modern tájfestész, ki a színkezelés és festészeti styl ritka jelessége mellett a művészet komolyabb igényeinek is eleget tenni iparkodik, a mennyiben a kompozíció és a korrajzok bája iránt is élénk fogékonyságot tanusit; másrészt pedig sikereinek kuforrása az általa előszeretettel választott tárgyakban is keresendő.

és tovább fejlesztése a legszebb jövő reményeivel kecsegteti őt. Addig is lássuk, hol és mikép jutott fel már jelen álláspontjára is. Mészöly Géza Sárbogárdon született 1844-ben. Atyja Imre, fémharmegyei törvénytészi bíró, anyja Kenessey Johanna voltak, kik a tehetséges ifjut a jogi pályára kívánták előkészíteni. Erre azonban az ifjunak sohasem lévén hajlama, midőn hosszabb vajudások után, valódi hivatására ismervén a művészi pályára tért, ugyanakkor, 1869-ben elvesztette édes atyját. Előzetes tanulmányait egyébiránt Sár-

MÉSZÖLY GÉZA.

Eddig legalább kiváló szerencsével, mert költői tapintattal is, leginkább hazai tájaknak és különösen a Balatonmellék egyszerű bár, de vonzó szépségeit juttatta érvényre. A szín és hangulat hűségét, mely által Mészölynek, hogy úgy mondjuk, hazafias előszeretete e vidék iránt művésziileg nyilvánul, az ethnographiai különösségek iránt nagyon is fogékony külföld, mint sajátos magyar mellékzi nagyrabecstüli és élvezti. S mi magyarokul hognye szeretnők, ha

BUDAPESTI KALAUZ.

Table with multiple columns listing various services and businesses in Budapest, including AGYAGÁRUK, DISZMŰ GYÁRI ÁRU, ILLATSZERÁRUK, ORVOSOK, SZÁLLODÁK, KÖNYVKERESKEDESEK, LÁMPÁK ÉS CSILLÁROK, LÉGNYOMÁSÚ TÁVIRDÁK, LŐPOR, MÉTERMÉRTÉK ÉS RENDSZER, GYÓGYSZERESZÉK, HIRDETÉSI IRODA, and ZONGORA-RAKTÁRÁK.

bogárdon és Hajdu-Szoboszlón, majd Debreczenben utóbb Pesten folytatta a legkedvezőbb sikerrel. Mint első éves jogász Debreczenben szabad óráit rajzolásal töltötte, maga sem sejtve még, hogy ilyenmő tanulmányai rejtek számára egy művészeti szép jövő csiréje.

1866-ban ősszel, mint másodéves jogász Pestre került. Életének fordulópontja ez időtájrak esik. Alkalma nyílt ugyanis régi vágyának kielégítésére, a mennyiben a nemzeti muzeum képesarnokában megismerkedve a régibb és újabb festészeti iskolák kiválóbb műveivel, azok iránt lelkesedésre gyuladt, s előbb Kiss Bálint, ennek elhunytával pedig Ligeti Antal képtárgyagzó föltigyelete mellett a másoló teremnek legállandóbb és legügyesebb munkása lón. Már akkor elhatározta magában, hogy a jogi pályát a művészettel fogja fölcserelelni, habár e merész tervét szülői előtti föltámi nem volt bátorsága.

A döntő percz azonban csakhamar bekövetkezett. Már-már türehetlennek kezdé érezni a kedve ellen való pálya nyügeit, s ekkor nagybátyja Kenessey Kálmán nemzeti gazdasági jeles írónk közbenjárása mellett (ki egy időben maga is ügyesen forgatta az esetet s így a művész kedélyhelyzetébe belé találhatta magát) megnyugtatta a szülők tiltakozó aggályait, az akadályokat elgördíté utjáról s Mészöly Géza, most már mint kezdő festész, határozottan a művészi pályára léphetett.

Az 1868-ik évet még Pesten tölté, de több művész, különösen Ligeti Antal jeles tájfestészünk tanácsára, ki a fiataloságnak mindenkor pártfogója vala, nemsokára elhagyta Pestet, miután boldogult b. Eötvös Józseftől, mint közoktatásügyi minisztertől további kiképzetése végett állami ösztöndíjban részesítettett, melynek élvezetében három évig meggyaghyatott.

Szakképzése után magasabb lendületet nyert 1869 tavaszán, midőn a bécsi művészeti akadémián Zimmermannak akkoriban híres tájfestészeti szakiskolájába, habár nem minden nehézség nélkül, befogadtatott.

Itt már a következő évben 1870-ben Lenau »Schilflieder« című versének szénrajzu illusztrációjáért, mely karton az orsz. képzőművészeti társulat budapesti kiállításán annak idejében örvendetes föltünést okozott, aranyérem jutalmat nyert; 1871-ben pedig már mint festész versenyzett egy olajfestményvel, melynek 300 ft ritizött jutalmára szintén őt érdemesítették, daczára annak, hogy versenytársai már 5—6 éves tanítványok voltak.

A bécsi akadémia tájfestészeti osztályának növendékei régibb szokásnál fogva a szaktanár vezetése mellett kirándulásokat tesznek a bajor hegyek közé s így Mészöly is velök tartván, az 1869- és 70-ik év nyarat buzgón folytatott tanulmányok közt Ramsauban, Berthesgaden közelében töltötte. Itt ismerkedett meg az épen ott átutazó Keleti Gusztávval, ki akkor már kitünő tájfestész hırnevével birt s kinek tanácsai és bátorítása nagy hatással voltak jövőjére.

Az Alpvidék vadon természete azonban az ő lelkében rokon húrokat csak ritkában pendített meg.

1871-ben már élénken kelt benne a vágy a magyar természet képtárgyainak gyűjtésére, mely ezébből leginkább a Ba-

laton és a Tisza mellékén ismételve tartózkodott, s különösen Siófok környékét többször látogatván, itt oly sok és vonzó anyagot lelt tanulmányai számára, hogy ezek alapján Bécsben leginkább műkereskedők részéről nagyszámu és tekintélyes megfizásokat nyert.

1872-ben megvált a bécsi akadémiától s mint teljesen önálló művész Münchenben nyitott műtermet, a nyarat azonban ismét Magyarországon tölté, hol megkedvelt régi tanyáján a Balaton és Tisza mellékén gyűjtötte tanulmányait azon kitünő szép és közfigyelmet keltett képeihez, melyek a bécsi világiállításon a művészeti éremre érdemesítették.

A mult telet itthon, Székesfehérvárott lakó édes anyjánál töltötte, s azóta ismét Münchenbe tért, onnan pedig mielőbb hihetőleg Párisba távozik, a hol tanulmányainak úgy, mint sikereinek valószínűleg még bővebb láthatára és alkalma nyílik.

Mészöly Géza igen termékeny művész; műveinek birtokosait azonban nagyjában sem könnyű fölserolni, miután újabb időben a régi szép viszony helyébe fordult s őt műtermében kereste föl, neki megbízásokat adott vagy kész műveit vásárolta: a műkereskedők üzleti közbenjárása lépett. E modern eljárás mellett rendszeren a közvetítő műkereskedő hamarabb meggazdagszik, mint a művész, a műbarát is sokkal drágábban jut megkedvelt darabjához, mint ha közvetlen kereste volna föl a termelő művészt.

Ugy tudjuk, hogy Liebig bárónak, a gazdag gyárosnak van legtöbb képe Mészölytől, kinek művei különben leginkább Bécs-, München- és Berlinben vannak elszéledve, néhány Amerikában is; egy-kettő Magyarországon is található.

Mai számunk egy tiszparti táj hangulatteljes festményét tünteti föl, szép másolatban. A képet a művész barátja, Keleti Gusztáv rajzolta fára szokott mesteri kézzel, míg a metszést Morelli jeles vésője eszközölte.

Túláradvá.

Az imádságra kész ajak
Nem mindig talál hangokat,
S a nyelv felét se mondja ki
Annak, mit szívünk befogad.

S oh tán az nem is volna jó,
Ha mind azt, a mi bánt, vagy áld,
Mindig s úgy, a mint érezünk,
Kimondhatnánk s kimondanánk.

Ugy is legtöbb, ki meg sem ért,
S úgy is sok, a ki föl se vesz,
S legislegtöbbször, kinek saját
Terhe is elég bajt szerez.

Az isten is, lám, ugy adá,
Hogy néki se mondhasa ki
Ajakunk, mi szívünk mélyiben
Örvénylik olykor s bont, szakít...

Virasztva alvó nőm felett,
Engem is ily érzés fog el;
— Nevem suttozta álmiban,
S arca mosolyt s üdvöt lehel!...

Czél ért itt minden. Föld, vagy ég
Befogad mindent. Oh, csak a
Szív rejti oly érzést néha, mely
Czélhoz soh'sem jut, nem! soha!

Nem, nem, soha! mert meg se hal,
S majd így, majd úgy, meg-megjelen;
Örökké vár s küzd; honja nincs,
S nyugvó ágya a Végtelen.

Benedek Aladár.

Csatárné asszonyaság.

(Egy barátom elbeszélése után.)

P. Szathmáry Károlytól.

(Folytatás.)

Az apostolok nagy örömben lehetnek, midőn az első pünkösdi napjára a szent lélek tüzes nyelvek képében fejőkre szállott, de hogy e szent ihletől meghatva büszkébbek lettek volna, mint én, midőn Csatárné asszonyaság ismeretes komondorai iránti respektusból, hatalmas gerundummal ellátva, a tanodából ünnepélyes kivonuláson tartám, — arról csakugyan nem szól az Irás.

A postakocsi együtt indult ki velem a városból, de én azt a végcélnál, Csatárné asszonyaság kapujánál, egy löfejjel határozottan megelőztem, s miután azon nevezetes harcztot, melyet hat birkaszörű fehér komondorral akként kellett kiállanom, hogy sergemet, illetőleg lábikráimat is megmentsem, s az ellenség táborában oly érzékeny kárt ne tegyek, mely a későbbi bírátságunk utját vágthatná — nemesen kiáltottam, egy második Xenophonként mesteri visszavonulást hajtvá végre, háttal vonultam be a pitvarajtóba, — csak arra riadván föl, hogy valaki lábára hágva, e fölkiáltást hallám: Ve, ve, quid facit! (Jaj, jaj, mit csinál!)

Természetes, hogy egész tisztelettel fordultam vissza s ügyetlenségemért cicerói stílusban bocsánatot kérve, dupla kézzel igyekeztem az ügyetlenségem által okozott fájdalmakat enyhíteni; minek az lón következőse, hogy a kegyesen mosolygó urnőtől vezéreltetve, először a magasban lobogó tűz konyhába egy nyárson sült, kiszendvedt lud ambróziája között, onnan pedig az almazagu paradicsom ajtaján, magába a vendégszobába lehettem szerencsés beléphetni.

Itt minden új, azaz, hogy minden ó vala előttem; s úgy éreztem magamat, mintha egy századdal megvéntültem volna.

A tágas, de alacsony mestergerendától tartott mennyezetű szobában az elmult századnak teljesen ép és tisztaságtól fénylő bútorai fénylettek. Szemben az ajtóval kisdud, de díszes velencei tükör, melynek kerete is metszett tükördarabokkal vala kirakva, tetején pedig az obligát pávatollak díszlegetek. Ez alatt merev hátú, a kor izlése szerint kifecszamodott lábú bőrös kanapé, előtte rakott mivűl asztal s oly székek, melyek farkarajkkal az embert egészen körülkarolják. Jobbra egy tetőzetig érő kockásan kirakott pohárszék, melynek hatszögű üvegtábláin keresztül régi kristályüvegek, s még régibb porcellán tányérok és tálak díszlettek, míg az előtérben egy ódon ezüstpohár beszél a Csatár családnak ki tudja hányadik óséről. A másik oldalon kis négyszögű ládához hasonló zongora-féle állott, a melyet annak idejében »fortepianónak« szoktak volt nevezni; fölötte egy hangos kettyegésű rézveres órával, melynek tetején valami görög böles, Plátó vagy Aristoteles díszelgett alabástromból kifaragva. A falakon néhány öreg kép, azokkal a régi jó gyöngyfejkötőkkel és kifűzött vállakkal; a nők hajporos parókákkal, s hatalmasan kipödrött bajuszkokkal a férfiak. Egy nagy festett almáriomon ékes sorban gyönyörű sóvári almák díszelnek, melyek ily hosszan tartásának titkát csak Csatárné teinasszony tudta s

melytől a szoba párfümmjét nyeri, hátuk mögött egész harczsora a különböző színű ezetese üvegeknek. Középett nagy öreg tölgy ebédlőasztal; a szögletben pedig, a mellékszoba átvágott falába illesztve, fényes zöld mázu kályha, zöld tálakból összerakva, mely tél idején jótékony melegét mindkét szobára kiárasztja.

Van még egy üveges könyvszekrény is, mely néhai tekintetes Csatár urnak görög és római classicusait, s néhány magyar könyvet is tartalmazott, de a magyar szépirodalomban nem jött lejjebb Dugonits regényeinél s »Szigvárt és Kartigám«-nál.

A padló oly fehér, mintha sársoha sem lenne a vidéken; mi nekem azon önszemrehányásra adott okot, hogy eszímámat tán nem poroztam le eléggé.

Csak most vehettem, s illetőleg mertem szemügyre venni a ház tisztas asszonyaságát is. Mintegy 60 éves, közép termetű alak volt, alig őszülő sima hajjal, melynek nagy részét fehér bodros fejkötő takarta; az értelmes homlok alatt még most is fénylő fekete szemekkel, melyek az értelem mellett csaknem a ravaszaságba menő éles látást jeleztek s alig ráncos hizékony arczsal, majdnem teljesen ép fogssorral, melyek összesége a hajdani szépség bélyegét viselé. Az elhízott termetet egyszerű barna ruha, és soha el nem maradó tiszta kék kötélynnyel, melynek kötésébe a kisebb és nagyobb kulcsoknak hatalmas bokra volt beszurva.

Meghunyászkodásban egy öreg tölgy székbe akartam leülni, mely ajtó melletti helyénél fogva leginkább látszott az én helyzetemhez mértnek; de a »teins asszony« mérgesen reám kiáltott

— Nem oda Buda! Az az én öregem karszéke volt, arra senkinek sem szabad ülni!

Erre aztán én zavarban állva maradtam; a teins asszony pedig a belépő Zsuzsikára kiáltott:

— Eredj, adj enni az aprómarháknak, s akkor jöjj be, a mikor hívlak.

Zsuzsika a szánalom és részvét kétes mosolyával tekintett reám, midőn mellettem az ajtón kiment; egy percz mulva a ludak gágogása, a réczék hápogása, a sertések rőfögése iszonyu falusi lármát csapott, mely társalgásunk megkezdését lehetetlenné tette.

Csatárné teins asszony pedig leült a kisebb asztal melletti karosszék egyikébe, s engem közelebb intve magához, megszólalt:

— Nehogy azt hídd, hogy Zsuzsika végezt engedtem meg, hogy házamba belépj. Eb ura kurta; könyv neked, nem leány! Megkérdeztem a rektor professort s megtudtam, hogy jámbor viseletű, jó tanuló vagy; mi több, hogy szépíráson van s erre van nekem szükségem. Husz eszten-deje vagyok özvegy; jószágomat, melyet férjem adóssággal hagyott hátra, rendbeszedtem; adósságaimat törlesztettem s minden peremet magam folytattam le, nem kellett nekem ahhoz prokátor. A törvényszéken ugy féltek tőlem, mint az égő tüztől. De most már más világ van; a törvényszéknél németül beszélnek, a finánczok németül irnak, s amnyit csálnak és lopnak, amennyit csak lehet. Ezenkívül bár szemeim jók, de kezem reszket, s íráson nem eléggé olvasható. Túl vagyok a 60 éven, s nem tudom, mikor hunyom be szememeimet. Szeretném megkésztetni jószágaim inventá-

riumát; adóval is túlságosan megterheltek, ez ellen is folyamodni kell. Te ugy tudom tudsz németül is, vasárnaponként együtt elvégezhettük mindazt, a mi még hátra van. Szóval egy íródeákra van szükségem; megfizetek érte becsületesen.

— Asszonyom, — mondam, — nekem fizetésre nincs szükségem, el vagyok látva onnan hazul tisztességesen, de szerencsémnek fogom tartani, ha valamiben szolgálhatára lehetek.

— Nojól van, — szólt Csatárné asszonyaság elégtlenül, — így is elfogadom, majd talán én is viszonzozhatom neked valamivel. Csakhogy előre mondom, nekem igen katonás természetem van, s előre kikötöm, hogy a munkát pontosan kell végezned, a mi legfőbb, Zsuzsika fejt egy pillantással sem szabad megzavarnod. Meglátom, ha ki tudom-e jönni együtt, s ha olyasmit látok, mi nekem nem tetszik, akkor amice fel is ut, le is ut. Zsuzsika még gyermek, egyetlen rokonom, kire mindenemet fogom hagyni, de te is gyermek vagy még, s iskoláidat végig kell járnod, kenyérhez jutnod, addig még csak beszélni sem fogunk többé erről a dolgról.

Igy lettem beigtatva Csatárné teinsasszony íródeákjává, s e naptól kezdve minden vasárnap kijártam hozzá, nála ebédeltem, s mondhatom oly ebédeket, minőket a városban hasztalan kerestem volna. A parancsot is meglehetősen megállottam, nem akartam Zsuzsika nyugalmát csak egy pillantással is megzavarni, bár az övéi eléggé felzavarták az én nyugalmamat. Nem mondom, hogy kivált ha magunkra maradtunk, nem szivesen eszevegtünk együtt; de óvakodtam valami olyast tenni, mi által nevelőnyája kegyét veszélyeztethetém, tudva, hogy akkor örökre száműzve leszek a paradicsomból.

Az inventárium lassan készült, mert a teins asszony a legrészletesebb pontossággal iratott fel mindent, a leveles láda első darabjától kezdve az utolsó butorig, melyről még azt is megjegyezteté, ha valamelyikről egy szeg hiányzott.

Megvallom, hogy tisztelem az asszonyaság iránt folyton növekedett, habár azt az iszonyu lármát, melyet megeresztett nyelvvel néha eselédéi között folytatott, nehezen tudtam megszokni, s szóközi képessége iránt, melyet mind latin, mind magyar nyelven. válogatott frázisokban gyakorolt, szent borzalommal viseltetém.

Azonban irántam bizonyos pártfogói kegyességet tanusított s a Zsuzsika és közöttém létező viszony, talán épen azért, mert szóváltásaink nagyon korlátozva voltak, egyre melegebbé vált.

Tisztelem forrását pedig nemcsak az képezte, hogy ez ódon szabásu nőben oly férfias ügyességet és életrealóságot tapasztaltam, mely ma már férfiaknál is nehezen föllelhető: hanem mivel háztartása és Zsuzsikát illető nevelési rendszere is olyan volt, mely a legszigorubb kritikát kiállhatta volna.

Egész háztartása az állandóság — mondhatnám változhatlanság bizonyos jellegét hordá magán. Reggel öt órakor már mindenki talpon és munkában volt, a többnyire örökben fogadott, csak legritkábban változó eselédésig minden tagjának, sőt magának Zsuzsikának is teendő szorosán ki voltak szabva, s jaj volt annak, a ki a házi rendet csak legkisebb mértékben is megzavarta. A háziasszony

nemcsak asszonya, hanem anyja is volt az egész eselédésnek, ki azoknak még öltözetére és erkölcsi viseletére is felügyelt, s ki parancsait szigorúan nem követé, annak pusztulnia kelle házatól. Vasárnap délelőtt a férfi eselédésnek, délután a nőknek, tisztán felöltözve, templomba kellett mennők, és ez ellen csak betegség lehetett a mentés. A tisztességes mulatságot megengedte, de csak otthon a háznál; egy korcsmalátogatás elég volt arra, hogy a teinsasszony akármelyik eselédnek bérét kezébe adja, s házából végleg kiutasítsa. Ez volt bármely hanyagság büntetése a kiszabott teendőben is, de aztán a szorgalom jutalma sem maradt el, s ha valamelyik beteg lett, ugy ápolta, mint saját gyermekét, s mint kész házi orvos gyógyítá mindig kész szereivel.

Nem is igen lehetett nagy vidéken az övéhez hasonló háztartást látni. Udvara, aklaai tisztábbak, rendezebbek voltak, mint némely földesurnak lakháza; lakházában pedig valóságos hollandi tisztaság uralkodott.

Zsuzsika nevelését illetőleg sem hanyagolt el semmit, talán azon külmázon kívül, melyet, fájdalom, nem egy helyütt, lényegnek tartanak: a külföldi nyelvek eszevegésén kívül; és Zsuzsika, igaz, nem beszélt németül, francziául, de a tudományokban kelőleg oktató, a házi foglalkozásokat pedig máris annyira birta, hogy a szövésen, fonáson kezdve a legfinomabb nő munkáig, minden a legbámulatosabb pontossággal került ki tündér ujjai alól. A főző- és mosókonyhának ő volt határtalan urnője és vezetője, a háziállatok, a tehenektől kezdve az utolsó csibéig és galambig, szintén az ő föltigyelete alatt állottak s csak a gazdaság férfiasabb ágai voltak a háziasszony közvetlen föltigyelete alatt.

Beavatá őt a gazdasszonyaság legmélyebb titkaiba is, s bár a női kiállításokban, mint a melyeket Csatárné asszony a »hiúság vásáranak« tartott, nem szokott részt venni: olyan ezeket és befőtteket, minők az ő kamrájából kerültek, nem lehetett ott látni; oly fonalat sehol sem fontak az országban; gyönyörűbb zöldség senki asztalára nem került, s házi vásznai, melyek külső kertjének fehérítés idején nagy részét elfoglalták, bámulat és irigység tárgyai voltak. A belső kis virágos kert újra Zsuzsika birodalmához tartozott, s ennek sem volt mit szégyelnie a háztartás többi ágai mellett.

Egyszóval a látszó, és néha igen is hangos zaj mellett, mely a háztájék csendjét Csatárné asszonyom szózatoss nyelve által fölverte, oly csendélet volt ez, melyet annak, ki egyideig benne volt, könnyű volt megszokni és megszeretni.

(Folyt. követe.)

Vázlatok Kelet-Indiából.

V.

Ceylon szigete és lakói.

Ceylon szigetét a Manaar-öböl és Palk-tengerszoros választja el India szárazföldjétől. A Palk-szorosban egy apró szigetektől álló lánczolat vonul a száraz földről Ceylonig, az ugynevezett Adám hidja. Ez az elnevezés a mohamedánoktól származik, a kik Ceylon szigetét a biblia Edenkertjének tartották; a hinduk e szigetsort Rama hidjának nevezik.

Ceylon nyugati partján legfontosabb hely Colombo város, a brit kormányzó székhelye. A városnak 40,000 lakója van; közepén vár emel-

kedik, mely a kormányzói épületeket és az európai kereskedők raktárait is magában foglalja. A vártól északra a benszülöttek városrésze terül, dél felé pedig pompás kertek közepette az európaiak bungaló w-jai (nyári palotái) emelkednek.

szülött lakói) a hinduktól eltérőleg, már a keresztényen időszámítás előtt ismerték a székek és ágyak használatát, valamint a gyapot szőnyegeket is, és butoraikat elefántcsont berakványokkal díszítették. Értettek a beretva és aczeltü készítéséhez is.

francia utazó középtermetű, arányos, bár vékony karu és lábu s csekély testi erejű embereknek írja le. Arczidomuk tojásdad, vonásaik szabályosak, nyíltak s kissé nőiesek. Arczsinök rezesbarna, de korántsem oly sötét, mint a tamuloké India déli részében; hajzatuk sima

Ceyloni falusi bíró.

Singhales nemes Kandybói.

Singhalesek.

Singhales nők.

KELETINDIAI KÉPEK.

A „fekete város“ vagyis a benszülöttek városrésze nagy kunyhótömekeletet képez: a Kalany folyó partján fekszik s egy hosszú főutczája van, mindkét felén számtalan sok áru-raktárral és bolthelyiséggel. A kunyhók butorzata igen egyszerű. A singhalesek (Ceylon ben-

Ceylonnak igen tarka, vegyített lakossága van: portugálok s ezeknek a benszülöttekkel összevegyült utódai; hollandok, angolok, ugynevezett maurok, tamulok India szárazföldjéről, vad veddák a sziget belsejében s végre singhalesek. Az utóbbiakat Grandidier

és fekete. A nőknek nyulánk, karcsu termetök van, de magatartásuk és tekintetök bizonyos félénkséget és nyugtalanságot árul el. A singhalesek öltözete hazájok meleg égajzához se dologtalan emberek kényelemszeretetéhez van alkalmazva. Többnyire csak egy-

TISZAPARTI FÜZES ALKONYATKOR

(Mészöly Géza festménye után fura rajzolta Keleti Gusztáv.)

Ezalatt a dagály visszatért s a folyam fölfelé özönlött. El kelle várniok, míg az apály visszatértelem ismét lefelé foly s szállító eszköz fog szolgálni. A közdöt arra használták föl, hogy nagyobb mennyiségű száraz fát csomagokba kötöztek gyöngye galyakkal és a csomagokat a folyó partjához hurcolták. Maradt a mellett idejök nézelődni is s megismerkedni új lakosuk helyének tenyészetével s állati életével. Még eddigelő nemcsak emberi élet semmi nyomát nem találták, de még emlős állatokat sem. A madarak ezerei voltak a legmagasb rendű lények körülök. Egy nagy csoport madárban valódi galambokra, az úgy nevezett kőszáli galambra találtak, melynek husa is, tojása is, a mily izes, ép oly tápláló eledelt ígért. Csak egyszer tűzők legyen!

De a tűzhöz nem elég a fa; abból volt már elég s a visszatérő patak a legkényelmesebben épen barlangjok bejáratáig vitte le, csak ki kellett ott horgászniok. De azt még meg is kellett gyújtani tudni. S Pencroff a tengerész, ámbár — mint nagy pipás — soha sem voltgyufa nékül, most elvesztette, vagy talán eldobta magától, gyufa-dobozát s hiába kereste mindenütt. Nem tudtak kigyújtani. Ott hevert a halom fa, de egy szikrárt nem voltak képesek előidézni!

szegény Nab nem bírta lehúyni szemét kétségbeesésében ura elveszte fölött.

Reggel, mire a többiek fölszedelőzködtek, a hű szolga már ismét keresésre indult. Mikor megreggeliztek, — ismét csak néhány tojással — a napi teendőket kelle beosztaniok. Ezuttal Spilett Gideon, a hírlapíró volt a barlangban maradandó, részint hogy a tüzet ébren tartsa, részint ha netalán Nab segélyért vissza találna tért. Pencroff a tengerész, fiatal gazdájával vadászatra indult. Puskájok ugyan nem volt (nem is volt az egész társaságnak a rajta levő ruháján kívül egybe, még csak egy zsebkése sem, mert mindent elszórtak volt maguktól, hogy a sülyedő léghajót a legparányibb tulsulytól is megszabadítsák), de azért biztak magukhoz, hogy egy vagy másuton valami zsákmányhoz jutnak Nem is csalódtak. Először is néhány paradicsommadárra akadtak, melyek közül egyet a fiatal Harbert, egy ügyesen hajított kövel szárnya tövét eltörve, elejtett. Azután egy csapat karaku-madárra bukkantak, mely jobban tud szaladni mint repülni, s melyből vagy tizet botokkal vertek le, mint a kaszások a fűrjeket szokták nálunk. Harmadik prédájok egy vízi tyúk-faj volt, mely csoportosan uszkált a vizen s melyet faágból tört horoggal

nével megtalálta a kiket keresett. Azonnal megindultak a merre Top, a kutya vezette. Szerencsére a szél hátra érte s nem kellett a viharral szemben küzdeniök. Mégis, ámbár két óra volt még csak éjfél után, reggel hat óra lett s az ég egészen kivilágosodott, mire célhoz értek.

Egy alacsonyabb sziklabarlang nyílásánál voltak, mely a tengerbe nézett, de elég magasan feküdt arra, hogy a dagály se érje el. Top megállott s élénk ugatással jelentette, hogy czeálnál vannak. Mind a hárman behatoltak a barlangba.

Nab ott térdelt, egy a földön elterülő hulla mellett. A hullában — mert annak lát-szott — Smith Cyrusa a mérnök ismertek.

— El? kérde egyszerre mind a három.

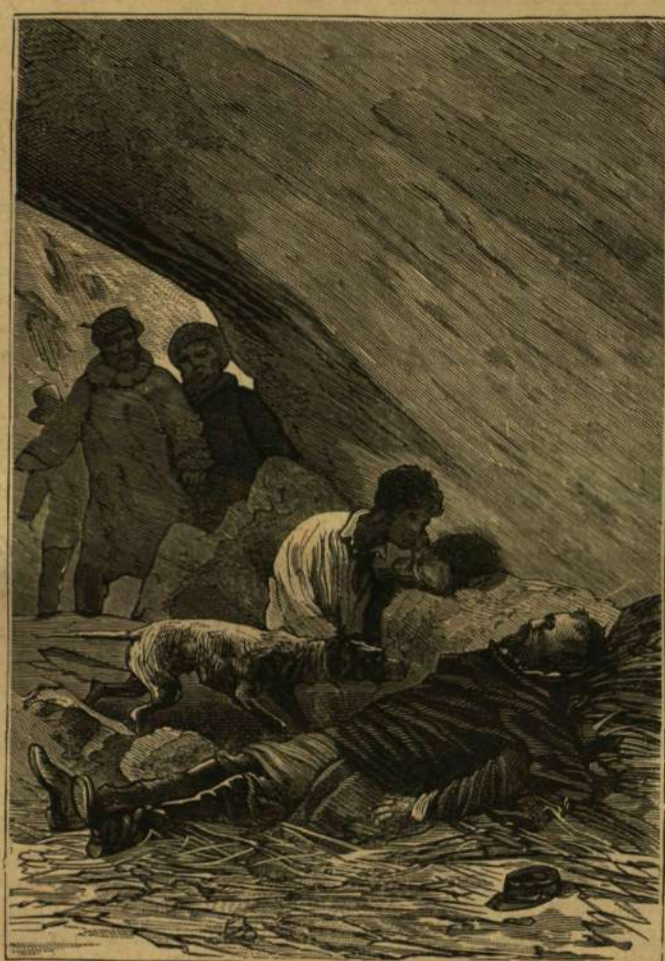
Nab nem felelt. Nem mondhatott igit s nem akart nemst mondani. Csak ráborult ura testére s keservesen zokogott. (Folyt. köv.)

Egyveleg.

— A világ legnagyobb irodalmi műve kétségkívül az, mely Pekingben nemrég „Irodalmi áttekintés” czim alatt megjelent. Mint az „Odesk Vjest-

Keresik.

Megtalálták.

A LÉG HAJÓTÖRTÉJEL.

E közben a nap nagyobb része eltelt s Nab és a reporter még sem érkezett vissza. Végre hat óra felé a fiatal Harbert, a ki egy magaslatra mászott fel, megpillantotta őket. Intett nekik s oda jöttek. Levert volt mind a kettő, kimerülve, kevésbé a fáradtság, mint az a fölötti elkedvetlenedés miatt, hogy hiába fáradtak.

A hírlapíró zsebében történetesen sikerült egyetlen szál gyufát találni. Száraz leveleket dörzsöltek össze, hogy tapló helyett könnyen tüzet fogjon, nehogy az egy szál gyufa ok nélkül lobbanjon el. Nagy ügyességgel sikerült lángot élesztienök. A fiatal Harbert vagy husz-harmincz madártöjást hozott magával s azokat sütni kezdették a parázsban. Ézalatt, míg a szerencsés sötét és kétségbeesett hallgatásban ült, a hírlapíró elbeszélte hol jártak s hogy semmi nyomot sem találtak, sem elveszett barátokról, sem kutatójáról.

Igy télt el a nap, e szomorú márczius 25-ke. Aznap már nem indulhattak új keresésre; s bármily kedvetlenül is, a barlangban kelle maradniok. Ott jó tüzet gyújtottak s körüle heveredve igyekeztek elaludni. Harbert s a hírlapíró eszöndösen aludtak; a tengerész fél szemmel aludt, féllel a tüzet őrizte, melyet folyvást táplált, hogy ki ne aludjék. Csak a

annak módja szerint úgy halásztak ki mint valami pontyokat. Valamennyi madarat lábiknál fogva összekötözve vitték magukkal a barlangba vissza, a hol Spilett ur csak maga várt rájok. Nab, bár esti hat óra volt már, még sem érkezett vissza.

Nab éjjelre sem jött meg. Pedig nagyon rossz éjszaka készült. Iszonyu vihar dühöngött. Az eső, a szélről porrá törve, mint ezernyi hegyes kristály tűske csapkodott. Szerencsére a barlang jó védelmet nyújtott. S miután az izes madár pecsényéből jól laktak, ledültek mult éji helyeikre. Harbert s a tengerész mélyen aludtak. A reporter virasztott a tűz mellett. A vihar egyre dühöngött s óriási mérveket öltött.

Éjfél után a reporter egy varva-várt s mégis váratlan hangot vélt hallani. Felköltötte a tengerész.

— Hallja, Pencroff! — Mit hall?

— Csak a vihar ordítását.

— Nem, nem! Kutya ugatás!

Az volt, bár távolból még, de közeledőben s tisztán ki lehetett venni.

Semmi kétség: Smith Cyrus, élve vagy halva, föltaláltatott s Nab a kutját küldte, hogy őket segítségül hívja. Az eb, csodálatos őszto-

nik" írja, a munka hatszázszázötven kötetből áll: ára 100,000 frank. Ki a szerzője, s hány év dolgozott e munkán s vajjon e mű csak a kínai, ázsiai régi és újabb kora, vagy általában a világirodalomról értekezik — azt az orosz lap nem tudatja.

— Csolnak papíról. Bishop nevű amerikai, ki „Ezer mérföldnyi utazás Dél-Amerikán keresztül” című munkát adott volt ki, most Philadelphióból sajkán utnak indult a mexikói öbölhöz. A sajka papíról készült. A papir lenből van vegyítve, 1/6 hüvelyknyi vastagságu és hig állapotban famintába öntetett, azután lesimították és mázzal bevonva vízhatlanná tették. A csolnak hossza 14 láb, szélessége 28 hüvelyk, középmélysége 3 1/2 hüvelyk. Oldalt nyíló vászontetőzettel van ellátva, mely részint a hullámok becsapódása meggátolására, részint éjjel ágymenyeztetül szolgál; Bishop ugyanis sajkájában fog hálai, melyet mintegy 5 hónapig nem szándékozik elhagyni. Condensált élelmi szereket visz magával, konyhakészüléke egy kis székemence, teaforzó és több ilyen apróbb készülékekkel áll. Így fogja nagy utját megtenni, melyből legalább 80 mérföld nyílt tengerre esik, Bishop már 420 mérföldet tett Quebectól Philadelphióig papírhajóján.

A Venus átvonulása.

(1874. december 9.)

A tudományok terén semmi sem végleges. A kísérletek által megállapított igazságok csak ideiglenesek s mindegyre változnak, és a mit a számok kérlehetetlen, tévedhetetlen bizonyosságának hittünk, igen sokszor nem egyéb, mint képzelem vagy költemény, mely csupán addig törvény, a míg egy másik képzelem letaszítja trónjáról. Az észleleti tudományok története azt bizonyítja, hogy vannak kérdések, talányok, melyeket véglegesen talán sohasem fogunk megfejteni; hogy a vizsgálódásokat, méréseket folytonosan újból kell kezdenünk, s még akkor sem mindig juthatunk oly eredményekre, a melyeket az igazsághoz legközelebb állóknak képzeltünk — szóval, hogy e téren az előhaladás a folytonos visszatérésben s az utnak újból végig futásában áll. Rögóta fáradozik az emberiség abban, hogy az igazságot elérhesse; és ebbeli törekvése hasonlít a perczmutató munkájához, melynek az óra számlapján tizenkét fordulatot kell addig tennie, míg az óramutató egyet megethet. Mennyi erőt, szellemet és türelmet kellett igen sokszor csupán azért elpazarolni, hogy kimutathassuk, miszerint azelőtt sajnos tévedésben éltünk s hogy mindent ismét újból kell kezdenünk! Főleg a csillagászok tudják igen jól, hogy mennyi fáradságba és virrasztásba kerül ama számoknak, melyeket azelőtt állandóknak és bizonyosaknak hittek, csak legesekélyebb változtatása is. A végtelenséggel folytatott örökös küzdelmökben a megközelíthetetlenek megmérése képezi a kiindulási pontot; a hiányokat csupán roppant számu mérégetések összehasonlítása folytán sikerül némileg pótolniok. Ezer meg ezer, önfeláldozó fáradsággal és türelemmel összegyűjtött észlelet szükséges gyakran egy szám legesekélyebb módosításához is. Hogy egy foknak másodpercznyi részéhez csupán egy piczike kis törtszámot adhassanak, esetleg abból elvonhassanak, száz meg száz ezer forintokba kerülő expediciókat szerveznek s világhírű tudósok teszik ki magukat gyilkos égálgak, viharzó hullámok veszélyeinek, a melyekből sokszor nincs többé visszatérés.

A jelen évet azok közé fogjuk számítani, melyek a csillagászat történetében korszakot alkotnak. Ez év decemberének 9-én fog ismét előfordulni az a nevezetes égi tűnemény, mely a Venus bolygónak a nap korongja előtt való látszólagos átvonulásából áll. Ez átvonulás a föld lakóira nézve csak olyankor történhetik meg, mikor a Napnak a maga pályáján a föld és a nap közé jut; ilyenkor a Venus egyszermind földünkhöz is legközelebb áll. E tűnemény, ha kedvező légüneti viszonyok közt mehet végbe, alkalmat fog nyújtani a föld és nap közötti távolság biztos meghatározására, még pedig azáltal, hogy a föld felületének különböző pontjain tett észleleteket összehasonlítják, és így a napnak ugynevezett parallaxisát (lát-köz vagy látkülönbség) kiszámítják és megállapítják. A dolog meglehetősen egyszerű és könnyen érthető. Ugyanis a különböző észleleti helyeken amaz időpontok között, melyekben a Venus a nap látszólagos felületét eléri s azon keresztül vonulván, azt ismét elhagyja, bizonyos különbségeket fognak mutatkozni. Ha már most ezeket az időpontokat szigorú pontossággal följegyzik s a mutatkozó különbségeket összehasonlítják, könnyű leend az ohajtott eredményt kiszámítani. Természetesen az ily észlelődésekhez kitűnő és leltiismeretes tudósok, alkalmas helyeken választott észlelő állomások és a lehető legjobb műszerek szükségesek. A távolság alkalmiok két vizsgáló állomás között, a földön át egyenes irányban kimérve, oly háromszögnél alapját fogja képezni, melynek csúcsa a Venus leend épen abban a perczben, mikor a nap felületének valamelyik meghatározott helyét borítja. Mint-hogy pedig a Venusnak földünkötől való távolságát ismerjük, azt a szöveget, a melyet a fölvet két vizsgáló állomástól az említett bolygói megnyújtva képzelt két egyenes vonal képez, könnyű leend pontosan megmérni s ez a szög épen akkora lesz, mint az a vele átellenes másik szög, melyet az említett vonalaknak a nap két különböző pontjáig képzelt további egyenes irányu megnyújtása fog képezni. Ez módot nyújt arra, hogy a napnak igazi nagy-

ságát s ennek a látszólagos nagysággal történt összehasonlításából a nap valódi távolságát is pontosan kiszámíthatassák.

A nap távolságának kiszámítása igen fontos vivmány lenne a csillagászatban és azért ama törekvések, a melyek e nagy földat megfelfedezésére irányultak, rendesen annál inkább szaporodtak, minél jobban meggyőződtek a tudósok e talány megoldásának óriási nehézségéről. Mert ha e távolságot valamely földi mértékegység által, tegyük föl: mérföldekben, képesek leszünk kifejezni: akkor egyszersmind naprendszerünk valamennyi többi csillagának, sőt néhány álló csillagnak távolságát is könnyen kiszámíthatjuk s tudni fogjuk a napnak, bolygóknak és ezek holdjainak valódi nagyságát is. Már a régi korban számoszi Aristarchus megbirkózott e földat megoldásával, de sikertelenül, minthogy a parallaxis vagyis a fentebb ismertetett szög sokkal kisebb, hogy sem azt egy ókorbeli tudós a rendelkezésére állott gyaló eszközökkel kiszámíthatta volna. E tekintetben még Kepler sem volt képes csak megközelítőleg is némi határozottabb eredményre jutni. És ez nem is csoda, mert az elmélettel a gyakorlatig némely dolgoknál szerfölött nagy a távolság. Ugyanis a nap és a többi égi testek parallaxisának kiszámítását többek között a földnek saját tengelye és a nap körül való kétrendbeli forgása, ugyszintén a többi égi testek mozgása is jelentékenyen akadályozza, bár az egész vizsgálódás épen ez örökös pályafutáson alapszik. A megmérni szándékoltt szögnél tulságos kicsinyisége pedig majdnem lehetetlenné tesz minden biztosabb eredményt. Erre nézve csupán annyit hozunk föl, hogy ha két ember a föld felületén elérhető legnagyobb távolságban egymástól a nap lát-körét (parallaxis) akarná meghatározni, a nap távolságához képest épen oly helyzetben lennének, mintha egy hét angol mérföldnyi távolságban levő tárgyat vizsgálnának távosóveikkal olyan két ablakból, melyek egymástól körülbelül csak három lábnyi távokra esnek. Képzeltető tehát, hogy mily végtelentlenül picziny az a szög, melyet a tudósok a Venus átmenete alkalmával ki akarnak számítani.

Sajátságosnak jellemző az a jelenség, hogy az említett szöveget az évszázadok egymást követő folyamában mind csekélyebbre számították, úgy hogy e szerint a nap távolsága mindig nagyobb-nak mutatkozott, mint a milyennek azelőtt hitték. Így például az egész ó- és középkor csillagásza: egy millió, Kepler a XVII-ik század kezdetén három, Riccioli jezsuita hat s végre az angol Halley tizennygy millió mérföldre számították a napnak földünkötől való távolságát. Végre ma már majdnem biztosan tudjuk, hogy e távolság nem lehet nagyobb husz millió mérföldnél.

Minden bolygó közt a Venus jön legközelebb a földhöz, midőn a föld és a nap közé kerül. Ilyenkor a Venus körülbelül négyszerte áll közelebb földünkhöz, mint a nap. De ily alkalom al sem mindenkor látható a Venus, mert sötét felét fordítja felénk s habár a föld és a nap között van is, a napnak hol alatta, hol fölötté áll csupán ama ritka esetek alkalmával vehető észre a nap felületén igen kicsi fekete pont alakjában, mikor a nap központjától távolabb jut, mint a minő nagyságu a nap látszólagos átmérője. Ha a Venus pályája földünk pályájával egy sikon fekdinék, akkor e bolygót mindannyiszor világosan láthatnók a nap korongján, valahányszor a föld és nap közé jut, mi rendesen minden 584-ik napon megtörténik. De minthogy a Venus pályája földünkötől 3 1/2 fokkal elhajlik, a bolygó átvonulása csak olyankor válik láthatóvá, ha pályájának átmenetési pontjai a föld pályájával minél közelebb eső egyenközti vonalba jutnak. Ez pedig nagyon ritkán szokott megtörténni.

A Venus átvonulását legutóbb 1761-ben figyelték meg. Akkor még Napoleon és Wellington, mint csecsemők, dajkáik karján nyugodtak, nem is gyanítva, hogy mily nagy szerepet fognak játszani egykor a világtörténet színpadán; Washington hűséges alattvalója volt György királynak s békésen élt virginiai ültetvényén: A Amerika függetlensége még akkor csak néhány lelkesült szív álma volt. És most, több mint egy század lefolyása után, a jelenleg élő nemzedék ismét szemtanuja lesz e ritka tűneménynek, még pedig sokan kétszer is; elő-

szőr e hó 9-én, azután nyolcz évvel később. Akkor ismét nagy időköz áll b a Venus átvonulásának előfordulásáig; el fog telni a XIX-ik század hátralevő része és a XX-ik egészen, míg a 2004-ik év júniusának 8-án az utóvilágnak megint alkalma nyílik e különös csillagászati jelenségben gyönyörködni s azt hihetőleg a mostaniaknál is tökéletesebb műszerek segélyével megfigyelni.

Az 1761-iki átmenet alkalmával gondos megfigyelések és azoknak leltiismeretes összehasonlítása alapján a nap távolságát 20,682,000 mérföldben állapították meg. Azonban későbbi észleletek és számítások e számot némileg alább szállították; így a többek közt Newcomb amerikai csillagász 20,035,000 mérföldre apasztotta le azt.

A tudósok reménylik, hogy a távolságot a most megfigyelendő átmenet alkalmával biztosan megállapíthatják. Ezért folytak oly nagy-szerű előkészületek majdnem két év óta ez érdekes égi tűneménynek méltó elfogadására s azért utaztak el a művelt világ legkitűnőbb csillagászai, fölfegyverkezve hatalmas távosóveikkal és a legtökéletesebb fényképezési készülékekkel, a földnek ama részeire, hol az átvonulás legbiztosabban megfigyelhető lesz: Japánba, Kínába, Szibériába, Ausztráliába és a déli tengerek pusztá szigeteire. A megfigyelési állomások száma többre megy hatvannál s a föld különböző pontjain a legkülönbözőbb rendszerek szerint vannak fölállítva. Majd minden civilizált nép küldött egy vagy több teljesen felszerelt expedició a világ különböző részeire. Államok és magánosok jelentékeny összegeket áldoztak e célra.

Azt kérdezhetné valaki, hogy mire való e tömérdek pazarlás pénzben és erőben csupán azért, hogy a nap távolságát biztosan tudhassuk s mi köze az emberiségnek ahhoz, hogy a Venus minő utat ir le naprendszerünk központja körül? — A tudomány buvárija nem nézik azt, hogy kutatásainak és fölfedezéseiknek minő gyakorlati hasznai vannak; ők az elért eredmények gyakorlati alkalmazásait másokra bízzák. Azonban egy kis utángondolás csakhamar ki fogja mutatni, hogy a csillagvizsgálás hasznossági szempontból is gazdagon visszafizette a ráfordított fáradságot és költséget. Ki ne tudná, hogy az emberiség Keplernek, Newtonnak és ezek utódainak köszönheti, hogy ma már biztosan utazhatik a megmérhetetlen oceánok sik vagy háborgó felületén? Mikor egy hajó elvesztette látköréből a szárazföldet, csakis az égi testek tájékozhatják azt helyzete vagy utjának irányára felöl. Már pedig a csillagok vizsgálása e tekintetben mitsem ért addig, a míg a csillagászok és természetudoók azoknak mozgási és nehézkedési törvényeit föl nem fedezték. A csillagvizsgálók fáradozásainak jó nagy részét arra fordítják, hogy az álló és bolygó csillagok helyzetét s mozgását folytonosan növekvő biztossággal és bizonyossággal megállapíthassák, — s a Venus átvonulásának pár nap mulva bekövetkező megfigyelése hatalmas lépés lesz a kitűzött cél felé. Sámí Lajos.

A kétszerecsen-uteza.

— Fővárosi tárcza. —

Konstatáljuk mindenekelőtt, hogy csodásan idegenszerű nevű kétfelkvő valószínűség szerint a torkolatával szemben fekvő marokkói ház szerecsenfejeknek köszönheti, a miáltal elenyészik az itt-ott tán fölmerült hiedelem is, mintha valamikor igazi szerecsenek laktak volna benne. E körülmény megállapításával tán sikerül elejét venni az azon eshetőségnek is, hogy az utókor tudós régészei tán ezen uteza nevével a harozias Szolimánok és Muradok Buda ellen vitt szerecsen-katonáival hozzák összeköttesdék. Ma persze még fölíte meg-bocsátható volna ily tévedés. A ki egyszer végigutazik ez utezában akár gyalog, akár dromedaráhátan — a fővárosi omnibusz rázása köztudomásulag azonos a dromedarával — s látja a minduntalan keletre emlékeztető állatokat, melyeket a kétszerecsen-uteza előtte leplezetlen pongyolában föltár: az nagyon hajlandó elhinni, hogy itt valaha Congo — néger-ek vagy asahantok voltak letelepülve. Mindenesetre azonban kiáltó igazságtalanság volt ez uteza elnevezésénél csupán „két” szerecsent

HIRDETÉSEK.

SKRIVÁN VINCZE
PESTEN,
főraktár: kigyó-tér.

Nagyválasztéku raktár mindenféle selyem- és nemez-kalapokból urak, hölgyek és gyermekek számára, saját és külföldi gyártmányok; kelme-vadászkalapok, házi- és vadász-sípkák, kacsák, nyakkendők, utazási nemez-topánkák, ugyancsak hölgyi nemez-czipók bőr-talppal, papucskok és egészségi nemez-falpak.

Az összes formák az alatti számok szerint kaphatók. Vidéki megrendeléseknél a melléte álló számok pontos kitétele mellett, még a kalapok árát, színt és a fej nagyságát kérjük megjelölni.

Kalapok, füstös, tisztított vagy dívtosított végett a legnagyobb készséggel elfogadottnak és gyorsan elkészíttetnek. 461 (3-8)

Nagybani és darabonkinti eladás.

Mint igen alkalmas
karacsonyi és ujévi ajándékok
ajánlatnak
Calderoni és Társától
átszeresek, Budapest, váci-utczában, a Deák-Ferencc-utca közelében
Stereoscop-készülékek
12 képpel, 2 ftől 10 ftig. — Forgatható stereoscop-készülékek 25, 50 és 100 képre, 25 ftől 100 ftig. — Varázs-lámpák 12 képpel, 3 ft. 50 krtól 10 ftig. — Góresők 6 ftől 50 ftig.

Színházi látások
5 ftől 20 ftig. — Tábori látások 15 ftől 50 ftig. — Rajz-eszközök 2 ft. 50 krtól 30 ftig. — Légsúlymérők, hőmérők. — Szemlvegek, csipetők, lorgnettek stb.
Továbbá ajánlatnak a

Természeti mű- és tanszer-raktárunk
által, a miatyánk-utczában, a Deák-Ferencc-utca sarokházában.

Föld- és éggömbök 60 krtól 500 ftig. — Természet- és vegytani készletek. — Gőz- és villanygépek. — Locomotivok. — Fröbel-féle játékok. — Ásvány-, bogár-, lepke- és kagyló-gyűjtemények, — Kétfőt állatok. — stb. stb. 476 (1-2)

Írásbeli megbízások legpontosabban eszközöltetnek. — Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

Vászon- és fehérnemű-gyár
ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenféle férfi-, női- és gyermek-fehérneműekből, valamint rumburgi, hollandi, creas s fonalgoycsait, asztalkendők, törülközők, asztal- és ágytrítókat, len- és gyapjokelméit, zsinór- és piquet-barket, chiffon, zsebkendők, férfi és női harisnyák barmalatos olesó áron.

ÁRJEJYZÉK.

Férfi vászoningek 1.50, 2 forintig
valódi rumburgi vászonból 2.50, 3.—, 5 ftig.
ránézott mellel 2.50, 3.50, 5.—, legfin 6 ft.
(chiffonból) 1.50, 2.—, legfinomabb 2.50.
harántos inellel 2.80, 3.—
himzett mellel 3.50, 6.—

Szines férfi creton-inek legújabb divatuak, 1.50, 1.80, 2.50.
Oxford- vagy sephir-inek, 2.50, 3.50, 4.—
Férfi tábravalók, (valódi vászon, magyar vagy német szabás, 1.20, 1.50, 1.80, 2.50.
Női ingek (vászon és chiffon) 1.20—5.50 legfin. himz. Corsettek, simák, himz., vagy széllel 1.50, 3, 4, 5 6 ft.

Vidéki megrendelések — postán, vasuti, gőzhajói szétküldéssel pontosan s gyorsan teljesíttetnek, a megrendelési ár beklüldése vagy utánvétele mellett. (Férfi- és női- ingek megrendelésénél anyakbőség beklüldését kérjük. Meg nem felelő árak visszacsérletetnek. Tisztelettel

FOGL D. és TÁRSA
401 (8-0) Budapest, kishid-utca 5-ik szám, váci-utca sarkán, a vastuskóhoz.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában, Budapest, (IV. egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvkereskedő által megszerezhető:

Falusi gazda naptára
1875. évre.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára

Deininger Imre, Kenessey Kálmán, Kégly Sándor, Kodolányi Antal, Lávay Jenő, Molnár István, Molnár Lajos, Rodiczky Jenő, Sporzon Pál, Tormay Béla s többek közreműködésével szerkeszti

MÁDAY IZIDOR,
a földműv., ipar és ker.-ügyi miniszteriumban titkár.

XI. évfolyam. **Ára füzve 80 kr.**

TARTALOM: Naptári rész. — Máday Izidor. A földművelésről általában és különösen hazánkban. — Kenessey Kálmán. A tagosításról. — Hogy lehet birtokunkat megkészszerezni anélkül, hogy egy garast költenénk? — Molnár Lajos. Jól szántás, jól vess: fele természet biztosítva van. — Kenessey Kálmán. A buza-vetőmag nemesítéséről. — Kégly Sándor. A fogas borona és annak fontos rendeltetése a mezei munkáknál. — Tormay Béla. Az állattenyésztés köréből: I. Körültekintés. — II. Mikor várhatunk tenyész-eljárásunktól hasznot? — Kégly Sándor. A szarvasmarha-istállók czélszerű berendezéséről. — Sporzon Pál. Tanácsok azok számára, kik gazdák akarnak lenni. — Kenessey Kálmán. Mi a mi legfőbb bajunk? — Kodolányi Antal. A boldogulás mestersege. — Deininger Imre. Mezőgazdasági növényeink betegségéről. — Molnár István. A mustkezelés szabályairól. — Lávay Jenő. Ápoljuk a gyümölcs-fákat. — Rodiczky Jenő. A tyuktenyésztéséről. — Havi teendő emlékeztetője. — Az új méter-mértékek ismertetése. — Országos vásárok.

VEZÉRCSILLAGOK
vagyis
A „FRANKLIN-TÁRSULAT“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában minden könyvtárban megjelent és minden könyvtárban kapható:

velős mondatok és költői gondolatok homi és külföldi remekírók műveiből.
Második bővített kiadás. — Ára füzve 2 frt., diszkötésben 3 frt.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában, Budapest, (IV. egyetem-utca 4-dik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

István bácsi naptára
vagyis
családos házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előjáróknak, iparosoknak és földművelőknek való

képes kalendárium 1875. közönséges évre.

Alapítá: Majer István. Szerkeszti: Kóhalmi K. József.

XX. évfolyam. **Ára füzve 50 kr.**

TARTALOM: Naptári rész. — I. *Az erkölcsi világ.* Kuthen. A szent szűz képe. (Legenda.) — Staud Lajos. Higgy s boldogulsz. — Kóvér József. Az öreg Véndel története. (Pályadíjas elbeszélés.) — Nyulassy A. A fényűzés. Bakay Dezős. Fakó Péter, vagy a dologtalanság következményei. — II. *A házigazdák és gazdasszonyok naptára.* A kenyérről. — A koleráról. — A hét napjainak elnevezése és a hozzá kötött dolgokról. — Tanulmányos apróságok. Műipar. — III. *Népnevelők naptára.* A népnevelés- és iskola-ügy az 1873-iki bécsi világgiallításán (képekkel). IV. *Történeti naptár.* Szt.-Márton élettrajza és honunkban emlékeinek rövid leírása (pályakoszorózott dolgozat) képekkel. Krammer Ferenc esztergomi kanonok arcképpel. — Erdély történelme. — V. *István bácsi a hazában és a nagyvilágban.* Magyarország Chanánja a gazdag temesi bánágról, képekkel. — Egy nagy császárnak a trónról lelépte és az élettéli bucsúzása, képpel. A most fönálló államok, uralkodók, hatalmi viszonyok, népességük, jövedelmük, kiadásai és adósságaik. VI. *A természet világából.* A szárnys rablók a svájci hegység közt. — A fogakról. VII. *Tréfák meseje.* — A méterrendszer. — Országos vásárok.

Szerencse-hirdetés.
A nyereménykért jótáll az állam.

Főnyeremény 375,000 marka,
német birodalmi bees szerint.

Főhívas részvétel végett a nyeremény-szerencsén
a hamburgi állam jótállása mellett nagy pénzkiosoroláson, melyben több

7 millió 900.000 német birod. marka
okvetlenül megnyerendő lesz.

A nyeremények ezen előnyös pénzkiosoroláson, mely a tervezet szerint csak 84,000 sorsjegyet tartalmaz, következők: egymint egy nyeremény 375,000 német birod. marka 250,000, 125,000, 90,000, 60,000, 30,000, 40,000, 36,000, 4-szer 30,000 és 24,000, 3-szor 20,000 és 18,000, 29-szer 15,000 és 12,000, 34-szer 6000, 43-szor 4800 és 4000, 208-szor 3600 és 2400, 418-szor 1800, 1500 és 1200, 1121-szer 600, 360 és 300, 1972-szer 240, 132, 120 és 60, 2172-szer 48, 24, 18, 12 és 6 birod. marka és néhány hónap alatt 7 osztályban biztos eldöntésre kerülnek.

Az első nyeremény-húzás hivatalosan f. évi december 16-ik és 17-ikére tétetett, ára

egy egész eredeti sorsjegynek csak 3 ft. — kr.
» fél » » » 1 » 50 »
» negyed » » » » 75 »

és ezen az állam jótállása mellett eredeti sorsjegyek (nem megtiltott jgérvények) az összeg bérmentes beklüldése mellett (legalkalmasabb ajánlott levélben) általam a legtávolabb vidékre is elküldetnek.

Minden részvevő tölem az eredeti sorsjegy mellett még az állam pecsétjével ellátott eredeti játéktérket is ingyen kapja megküldve, és húzás után a hivatalos húzási jegyzék azonnal felosztás nélkül elküldetik.

A nyeremény-pénzek kifizetése és szétküldése
közvetlen általam pontosan és legszigorubb titoktartás mellett történik. 477 (1-3)

■ Megbízásokkal forduljon tehát mindenki bizalmasan

Idősb Hekscher Samu-hoz.
Bank- és váltó-üzlet, Hamburg.

Felvilágosítási
Első budapesti
27 kros áru-osarnok 27 kros
karacsonyi és ujévi ajándékokat

mindközöknek, kik
Vásárlói szándékotnak, most különösen ajánljuk jól berendezett raktárunkat
N. m. Rák-szobáértékű, eszaki-szérii Han-telek, barnsnyók (főher és színezett) bacheltek, kosmanosi perkaik krónok, szonyegok, valamint úgyszólván vilasz-téca ur- és hófély nyakharántok.

SELYEM- és BARSZONY SZALAGOK
(minden színben) kezlyűk, harisnyák, harisnyakötők, karpocok, vászon- és batyzi-kendők, vászon- és demesztel-kező-török és asztalkendők stb.

ez mind csak 27 krtól

WEINREB ES WELTKUGEL,
első budapesti
27 kros áru-osarnok 27 kros,
város-ház-tér 6.

■ Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek szét. 476 (1-6)

Karácsoni játék-árak,
valamint Fröbl-féle gyermekjáték és egyuttal taneszközök.

Tisztelettel ajánljuk a legjobb gyermekjátékokból álló dúsválasztéku raktárát a kedves kisgyerekek, szülői és bölcsőben levő csecsemő, valamint az érettebb koruak számára. Különösen azonban a hosszú esték eltöltésére: **Képes könyveket, műpízteteli, gyakorlati eszközöket, nemkülönben szeszállítási játékokat, figurás és komédia színhatzakat, búvárszeti lámpa és fátolykép-készüléket tartalmazó aruraktárát.**

Számos részvétért esd **Brunner Ch.**

Vidéki megrendelések a legpontosabban teljesíttetnek. Nagyobb bevásárlásnál 10% árkedvezmény nyújtatik. Programok ingyen kaphatók.

Megnyitási hirdetés.
A bécsi első
27-kros
kézműipar
és
divatáru-bazár
fiókja
Lichtenstern B. és társa

Budapest, kerepesi ut 15. sz., a Rókus-kórházzal szemközt,

ajánl jólrendezett raktárában idegy-szerű ruhakelméket, ripszket és ltszert minden színben, eszaki-sarkiflanellt, csinavat, pique és való-i színű ruha-barchettet, valódi rumburgi, sziléziai vásznat, ágymenét 1/4-szeles, szonyegeket, butor-szöveteket, 1/4 chiffont, flann-llt, harisnyákat, posztó-kezttyüket, és 1000 egyéb tárgyat az egyesített áron, saaz: csak

27 krajczárjával rőfönként vagy darabonként.

■ Minták ingyen s bérmentve küldetnek, vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek. 457 (6-8)

forint egy **WHEELER és WILSON-féle VARRÓGÉP,**
a műszerek legújabb javításával,
5 évi jótállás mellett

HOLLUB E. A. nál
Budapest, Józset-tér 14. sz.
Tanítás és csomagolás ingyen.
Ugyancsak kapható részletfizetésre is.

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

VEZÉRKÖNYV
A TESTGYAKORLÁS
TANÍTÁSÁHOZ
tanítók és tanítjelöltek számára.

Szerkesztő
MARKÓ LAJOS,
kassai népiszkolai igazgató-tanító.

29 fametszvényenel.
Második ujra átdolgozott és bővített kiadás.
Ára füzve 60 krajczár.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Protestáns új képes naptár
1875. évre.

Szerkesztette **Dúzs Sándor,** tanár.
Ára füzve 50 kr.

Tartalom: Naptári rész. — Bélyegfokozat. — Freiligrath után) Dömötör János. — Hajnal Ábel (arcképpel). — Szökött fia. (Elbeszélés). — Hunfalvy Pál (arcképpel). — Vázlatok a nagykorosi ref. egyház multjából (képpel). — Beöthy Zsigmond (arcképpel). — A vén harangzó. Tompa Mihálytól. — Györy Vilmos (arcképpel). — Arnyak (Dickens Cristmas-Stories-jából), angolból fordította Kalocsa Róza. — Bethlen Gábor erdélyi fejedelem szül. háza Maros-Illyén (képpel). — Vitnyédi István kiadatlan levelei közül. Szilágyi Sándortól. — Orvosi tanácsadó. — Protestáns egyházi tisztí névtár. — Az új mértékek. — Országos vásárok. — Melléklet: A magyar birodalombeli protestánsoknak felekezet és nemzetiségi szerinti graphikai áttekintési térképe, magyarázattal.

A legbiztosabb és legkellemesebb szer
váltóláz ellen,
különösen gyermekeknek, kik a keserű Chinit másképp bevenni nem képesek a

Chinin-csokoládé
és a
Chinin-czukor

Rozsnyay M., gyógyszerész Aradon (ezelőtt Zombán), melyeket a magyar orvosok és természet-vizsgálók nagygyűlése Piumében pályadíjjal koszorozott.

Kapható vagy megrendelhető a birodalm minden jöhrü gyógyszerárában.

■ A hamisításoktól óvakodni kell!
Mindenki csak a Rozsnyay M.-féle pályakoszorozott készítményt kérje és fogadja el. 135 (53-0)

A „Franklin-Társulat“ magyar irod. intézet és könyvnyomda kiadásában Budapest (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Községi jegyzők naptára
és
ÉVKÖNYVE.

Első évfolyam. **Ára füzve 1 frt.**

TARTALOM:
Naptári rész. — Mit akarunk? Dr. Dárday Sándortól.

I. Politikai és közigazgatási rész.
Dr. Sipoz Árpád. Alkotmányunk legújabb fejlődése. — Láng Géza. Községi költségvetési előirányzatokról. — A községjegyzoí nyugdíjintézetekről. — A községi előjárás befolyása a községe életfejlődésére.

II. Jog- és törvényismertetési rész.
1. Szerződések felvétele, különös tekintettel a telek-könyvi jogokra. — 2. A bírósági határozatok kézbesítéséről. — 3. Közjegyzőség.

III. Gazdasági rész.
Engelbrecht Károly. Állattenyésztés és állatgyógyászat. — Dr. Perlaty Mihály. Borászat. — A méter-rendszer. — Országos vásárok.

A Franklin-Társulat

A MÉTER- M É R T É K

Pénztárca-kiadás. A MAGYAR KORONA ORSZÁGAIBAN Ára füzve csak 10 kr.

HIAVATALOS ADATOK NYOMAN ÖSSZEÁLLITVA.

1	2	3	4	5	10
---	---	---	---	---	----

C/m.

A MÉTER-MÉRTÉK ISMERTETÉSE ÉS AZ ÚJ MÉRTÉKEKKEL VALÓ SZÁMOLÁSI MÓD.

Tanodai és magánhasználatra készítette Dr Lutter Nándor.

Ára 40 krajczár.

A legjobb szer a bőrnek fenntartására és puhítására, czipő, lószerszámok stb.

az

orosz bőr-olaj.

Ezen olaj mindenkéltől zamata által tűnik ki, úgy, hogy oly czipőkkel, melyeken ez alkalmaztatott, a salonban is meg lehet jelenni. Ezen olaj által a bőr a levegő, melegség és nedveség behatásai ellen megóvatik; időkönközt ezzel bekenve, a bőr bársonyimasággal bír, vízmentes és felette ruganyossá lesz. A lábzsádás nem hat többé kártékonyan a bőrre, puha és sima marad, és sokkal tovább tart. A bőr-olaj alkalmazása után, a bőr mindenkor fényesíthetik s ezáltal szép, tartós fényt nyer.

Egy üveg ára 1 és 2 frt., valamint pléhpalczokban 5 és 10 fontjával.

Eremmel kitüntetett

cs. kir. kiz. szabad. Osztr.-Magyarors. nézve.

Általános salon zsirfénymáz

uri és hölgyezipőkre, valamint lószerszámokra.

Az alulírottak sikerült kitaláló czipőmázát feltalálnia, miáltal a czipők fényesítése feleslegessé vált. Csupán esettel kell a mázt a használati utasítás szerint alkalmazni, és néhány perc múlva mély feketében fénylenek a czipők, mert a máz azonnal megszárad. A bőr ezáltal nem szenved, sőt puha és simává válik, nem törik és vízmentessé is, mi hasonló találmányoknál eddig nem fordult elő.

439

Üvegekben 1, 2 és 3 forintért küldi szét a gyári főraktár

Gronár János utódjaitól

Bécsben, Kohlmarkt 5. sz.

A „Daum“ kávéház átellenében az udvarban balra.

Bizonyítvány.

Alulírt, községemben, hol orvos és gyógytár nincs, már több év óta mindenféle gyógyszereket Pestről rendelék meg és **Török József** urpesti gyógytárától az angol községy-vásznat is hozzattam, mely nemcsak községy, csúsz, hanem még dagánat, kifőzmadás és gyuladások ellen is, a legjobb sikerrel használtattam. Én csak egy esetet említek föl: egy asszonynak, ki már 16 év óta kimondhatatlan szaggatásban szenvedett s a halálhoz oly közel állott, hogy a halotti szentségekkel ellátva levén, a községy-vásznat használata után teljesen felgyógyult. Ennek folytán kötelezem érzem magamat, ezen tölem lelkiismeretesen adott bizonyítványt közzétenni, hogy másoknak is, szenvedő felebarátaimon lehessen segíteni.

462 (5-6)

Arméd Frigyes, apát és plébános.

Torda, január 30-án.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám alatt) megjelentek s kaphatók:

A Franklin-Társulat KÉPES MESE-KÖNYVEI.

Ára egy-egy kötetnek színes borítékba kötve 80 krajczár.

1. A hamupipóke.
2. Csipkerózska.
3. A hős szabó.
4. Hüvelyk Matyi.
5. Jancsi és Őrzsike.
6. A vörösbóbitás kis leány.

Egy jó családból való

4 real iskolát végzett 16 éves ifjú ohajtana Budapesten, — vagy vidéki nagyobb városban, — egy nagyobb vaskereskedésben, mint gyakornok, vagy tanoncz, alkalmazást nyerni. — Szíves tudakozódások **T. F. betűk** alatt kéretnek intézteni. **Tapió-Györgye, post Restante.** 469 (4-6)

Valódi 30 éves szeremi zárdaszilviorium

nagy pezsgőpalczokban ára 1 ft. 20 kr., pintpalczokban 2 ft. Megrendelések vaspályán vagy postával, melyek utánvéttel elküldetnek, csomagolás- és ladaért egy üvegnél 20 kr., 2 üvegnél 30 kr., 6 üvegnél 50 kr. számítottak. 12 üvegnél csomagolás nem számítatik. Kapható Éder I., kir. magy lópor-árudában Budapest, kalap-utca 8. szám, a harmadik utca a városház mögött jobbra. 469 (5-6)

A „Franklin-Társulat“ magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárunknál kapható:

POLITIKAI DIVATOK.

Regény.

Irta

JOKAI MÓR.

Második kiadás. Három kötet.

Ára füzve 2 frt 40 kr.

A népszerű kiadás 84-89. füzetek.

Gyors és biztos kiirtása a patkányok és egereknek,

az ő Felsége első Ferencz József császár által egy kizárólagos szabadalommal kitüntetett

patkányméreg által,

mely valódi minőségben kapható:

Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz. — Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban.

Ára egy darabnak 50 kr. a. é. 453 (3-0)

Budapest, december 13-án 1874.

50-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. XXI. évfolyam.

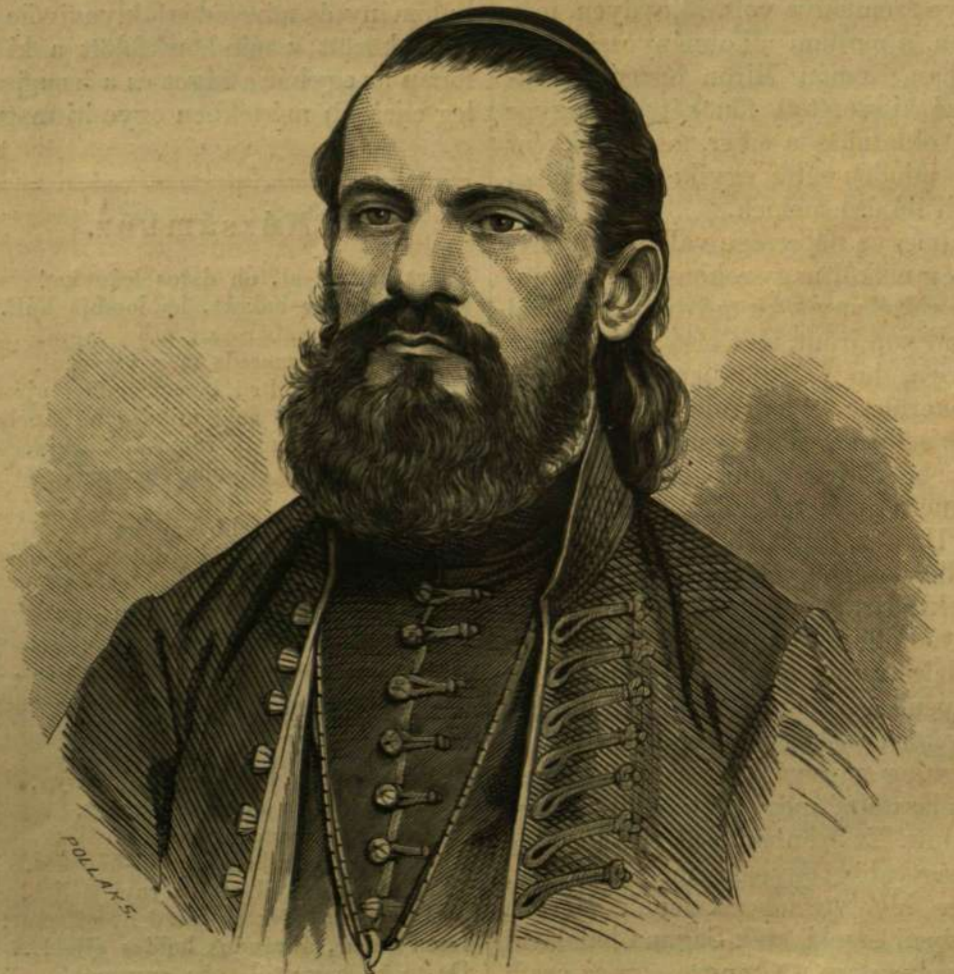
HIRDETÉSEK DÍJA: Egy ötször hasábozott petit sor, vagy annak helye egyszeri lgtatásnál 15 krajczár; többszöri lgtatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden lgtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mousse R. Seilerstraße Nr. 2 és Oppellk A. Wollzeile Nr. 22.

ROMÁN MIRON.

görög-keleti román egyház főpapjának, az újonnan választott szebeni érsek és román metropolita Román Mironnak arczképét mutatjuk be ezennel olvasóinknak. Nem régen volt alkalmazott a szerb patriarkha arczképét is bemutatni, kinek helyére most, hitfelei választása s a korona megerősítése által az előbbi aradi püspök lépett. Ugy látszik, az aradi püspökség a szebeni érsekség lépesője. Ivackovics Prokop is onnan lépett a metropolitai székre. Összesen a harmadik metropolita ő. Saguna volt az első, ama nagy elméjű, ritka műveltségű s politikailag és diplomatailag képzett főpap, kinek a legfőbb érdeme van a román metropolia megalakításában és szervezésében, mely azelőtt csak a metropolia egyik püspökségét képezte, de a keleti egyházban divó »nemzeti-egyházak« elve szerint, attól elvált. A keleti egyház ugyanis, ellenkezőleg a rómaival, elvetette a holt (görög vagy latin) nyelveket a liturgiában és a nemzeti nyelven való isteni tisztületet fogadta el, s ez alapon mindenütt nemzeti egyházakat alkot, mit — mellesleg mondva — a katolikus egyházban is megkísértettek a francziák (a gallikán egyházzal), de teljességre nem vihettek.

Saguna, hogy kivívja önállóságát, — egy oly ember a kormányon, mint b. Eötvös, az egyházi autonomiák melegkeblű, rajongó barátja. Az Eötvös vallásügyi politikájának ez volt az egymásutánja: a protestánsoknak autonómiájuk van; az elnyomott fajokat s felekezeteket felszabadítani s teljes autonómiával látni el, maguk által alkottatni azt meg; akkor megcsinálni az eddig hierarchiájával uralkodó vallásnak, — a katolikusnak — is az autonómiát, az egyháznak nemcsak fejei, hanem tagjai által vezetett önkormányzatot; s mikor mind ez megvan, akkor kiáltani ki a nagy elvet, mely addig csak agyrem, üres frázis: vallás-szabadság, vallás-egyenlőség, szabad egyház a szabad államban!

E vallásügyi politika első lépése volt a zsidó-emancipáció s mindjárt reá a zsidó-kongresszus, mely ugyan roszul ütött ki, szakadót hozván létre a hazai zsidóság közt. A második lépés volt az 1868. IX. t. cz. a görög-keleti egyház autonómiáját biztosító törvény. Ennek nem kinövése, hanem természetes következménye volt, nemzeti egyházak elve szerint, a szerb és román egyházak különválása s azon utóbbin is, az előbbi példájára, önálló külön metropolivá szervezkedése, mely az eddigi püspökség székhelyén, Nagy-Szebenben székeljen, hozzá csatoltatván az aradi, a határvidékből szervezett karánsebesi püspökségek s a nagyvárad kerület, mely hajdan szintén püspökség volt, de az

ROMÁN MIRON.